

Kansalliskielistrategian toimintasuunnitelma

Handlingsplan för nationalspråksstrategin

Oikeusministeriön julkaisu 13/2017

Kansalliskielistrategian toimintasuunnitelma Handlingsplan för nationalspråksstrategin

Oikeusministeriö

ISBN: 978-952-259-570-6

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Tietotuki- ja julkaisuyksikkö, Anne-Marie Paakkari

Helsinki 2017

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	28.2.2017	
Tekijät	Corinna Tammenmaa, Vava Lunabba Demokratia-, kieli- ja perusoikeusyksikkö		
Julkaisun nimi	Kansalliskielistrategian toimintasuunnitelma		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 13/2017		
Diaari/hankenumero	4/58/2015	Teema	Selvityksiä ja ohjeita
ISBN PDF	978-952-259-570-6	ISSN PDF	1798-7067
URN-osoite	URN:ISBN:978-952-259-570-6		
Sivumäärä	30	Kieli	suomi, ruotsi
Asiasanat	kielelliset oikeudet, kansalliskielet, kansalliskielistrategia		
Tiivistelmä	<p>Valtioneuvoston ensimmäinen kansalliskielistrategia hyväksyttiin joulukuussa 2012. Se on kahden elinvoimaisen kansalliskielen strategia, joka kurottaa vuosikymmenien päähän. Strategian tarkoituksena on auttaa viranomaisia toteuttamaan kielellisiä perusoikeuksia sekä noudattamaan kieliä koskevaa lainsäädäntöä paremmin. Strategia pitää sisällään lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteitä.</p> <p>Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan 30.12.2015 (Vnk/480/49/2015) edellisen hallitusten valtioneuvostotasolla päättämistä strategioista ja ohjelmista, jotka ovat edelleen linjausten osalta voimassa myös nykyisellä hallituskaudella 2015–2019. Kansalliskielistrategia oli yksi niistä strategioista, joiden linjaukset ovat voimassa myös tällä hallituskaudella.</p> <p>Tässä toimintasuunnitelmassa esitellään ja konkretisoidaan toimenpiteet, joilla toteutetaan kansalliskielistrategian pitkän aikavälin toimenpiteet. Toimintasuunnitelma koostuu kahdeksasta osa-alueesta ja pitää sisällään eri toimenpiteitä usean hallinnon alalta.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kansalliskielten näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen2. Molemmat kielet läsnä tulevaisuuden suunnittelussa3. Tietojärjestelmät4. Kulttuuri: audiovisuaaliset palvelut5. Hyvä kielitaito6. Turvallisuus ja terveys7. Terveysten- ja sairaanhoito8. Valtion työhönottomenettely		
Kustantaja	Oikeusministeriö		
Painopaikka ja vuosi			
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Justitieministeriet	28 Februari 2017	
Författare	Corinna Tammenmaa, Vava Lunabba Avdelning Enhet för demokrati, språk och grundläggande rättigheter		
Publikationens titel	Handlingsplan för nationalspråksstrategin		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 13/2017		
Diarie-/ projektnummer	4/58/2015	Tema	Utredningar och anvisningar
ISBN PDF	978-952-259-570-6	ISSN PDF	1798-7067
URN-adress	URN:ISBN:978-952-259-570-6		
Sidantal	30	Språk	finska, svenska
Nyckelord	språkliga rättigheter, nationalspråk, nationalspråksstrategin		
Referat	<p>Statsrådets första nationalspråksstrategi godkändes i december 2012. Det är en strategi för två livskraftiga nationalspråk som sträcker sig flera årtionden in i framtiden. Syftet med strategin är att hjälpa myndigheterna att tillgodose språkliga grundläggande rättigheter och att i högre grad iakttä språklagstiftningen. Strategin innehåller både kort- och långsiktiga åtgärder.</p> <p>Statsrådet beslöt vid sitt allmänna sammanträde 30122015 om de strategier och program som godkänts på statsrådsnivå av föregående regeringar, och som fortfarande är i kraft vad beträffar linjedragningarna under nuvarande regeringsperiod 2015-2019 Nationalspråksstrategin är en av de strategier vars linjedragningar är i kraft även under denna regeringsperiod.</p> <p>I denna handlingsplan presenteras och konkretiseras de åtgärder genom vilka de långsiktiga målen för nationalspråksstrategin uppnås. Handlingsplanen består av åtta delområden och innehåller åtgärder från flera förvaltningsområden.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Främjande av nationalspråkens synlighet och medvetenhet2. Bägge språken involverade i framtidsplaneringen3. Datasystem4. Kultur: audiovisuella tjänster5. Goda språkkunskaper6. Säkerhet och hälsa7. Hälsa och sjukvård8. Statens rekryteringsprocess		
Förläggare	Justitieministeriet		
Tryckort och år			
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö Innehåll

1	Kansalliskielistrategia ja kuljettu matka	7
	Nationalspråksstrategin och dess bakgrund	
2	Kielelliset oikeudet Suomessa	9
	Språkliga rättigheter i Finland	9
3	Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2015–2019	12
	Mål och åtgärder 2015–2019	12
4	Kielemme – voimavaramme	13
	Våra språk – vår resurs	13
4.1	Kansalliskielten näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen	15
	Främjande av nationalspråkens synlighet och medvetenheten om dem	15
4.2	Molemmat kielet läsnä tulevaisuuden suunnittelussa	16
	Bägge språken involverade i framtidsplaneringen	16
4.3	Tietojärjestelmät	17
	Datasystem	17
4.4	Audiovisuaaliset palvelut	18
	Audiovisuella tjänster	18
4.5	Hyvä kielitaito	18
	Goda språkkunskaper	18
4.6	Turvallisuus ja terveys	22
	Säkerhet och hälsa	22
4.7	Terveyden- ja sairaanhoito	25
	Hälso- och sjukvård	25
4.8	Valtion työhönottomenettely	26
	Statens rekryteringsprocess	26

1 Kansalliskielistrategia ja kuljettu matka

Kansalliskielistrategia on valtioneuvoston tärkein kielellisten oikeuksien edistämisen väline ja kielipoliittinen asiakirja. Valtioneuvoston ensimmäinen kansalliskielistrategia hyväksyttiin joulukuussa 2012. Se on kahden elinvoimaisen kansalliskielen strategia, joka kurottaa vuosikymmenien päähän. Strategian tarkoituksena on auttaa viranomaisia toteuttamaan kielellisiä perusoikeuksia sekä noudattamaan kieliä koskevaa lainsäädäntöä paremmin.

Kansalliskielistrategia jakautuu kahteen osaan: pitkän aikavälin strategia-asiakirjaan ja hallituksen toimenpiteisiin hallituskaudelle 2011–2015. Kansalliskielistrategian päämäärien toteuttaminen on kuitenkin paljon muutakin kuin yksittäisten toimenpiteiden toteuttamista. Onnistumisessa keskeistä on viranomaisten aito halu käyttää ja edistää molempia kansalliskieliä sekä kansalliskielimyönteinen ilmapiiri yhteiskunnassa.

Toukokuussa 2015 oikeusministeriö julkaisi kansalliskielistrategian väliraportin (34/2015). Siinä raportoidaan strategian toimeenpanosta. Hallituksen toimenpiteet hallituskaudelle 2011–2015 on joko

1 Nationalspråksstrategin och dess bakgrund

Nationalspråksstrategin är statsrådets viktigaste redskap för främjande av språkliga rättigheter samt en språkpolitisk dokument språkpolitisk handling. Statsrådets första nationalspråksstrategi godkändes i december 2012. Det är en strategi för två livskraftiga nationalspråk som sträcker sig flera årtionden in i framtiden. Syftet med strategin är att hjälpa myndigheterna att tillgodose språkliga grundläggande rättigheter och att i högre grad iakttå språklagstiftningen.

Nationalspråksstrategin har två delar: en långsiktig strategisk handling och regeringens åtgärder under regeringsperioden 2011–2015. Genomförandet av målen för nationalspråksstrategin handlar dock om mycket annat än att vidta enskilda åtgärder. Med tanke på framgången är det mycket viktigt att myndigheterna faktiskt använder och främjar bägge nationalspråken och skapar en nationalspråksvänlig stämning i samhället.

I maj 2015 publicerade justitieministeriet en mellanrapport om nationalspråksstrategin (34/2015). I den rapporteras om genomförandet av strategin. Regeringens åtgärder under regeringsperioden 2011–2015 har

toteutettu tai toteuttaminen on aloitettu. Tästä näkökulmasta katsottuna strategian toteuttamisessa on onnistuttu. Tässä toimintasuunnitelmassa esitellään ja konkretisoidaan toimenpiteet, joilla toteutetaan kansalliskielistrategian pitkän aikavälin toimenpiteet.

Valtioneuvosto päätti yleisistunnsa 30.12.2015 (VNK/480/49/2015) edellisen hallitusten valtioneuvostotasolla päättämistä strategioista ja ohjelmista, jotka ovat edelleen linjausten osalta voimassa myös nykyisellä hallituskaudella 2015–2019. Kansalliskielistrategia oli yksi niistä strategioista, joiden linjaukset ovat voimassa myös tällä hallituskaudella.

antingen vidtagits eller påbörjats. Ur detta perspektiv har genomförandet av strategin varit lyckat. I denna handlingsplan presenteras och konkretiseras de åtgärder genom vilka de långsiktiga målen för nationalspråksstrategin uppnås.

Statsrådet beslöt vid sitt allmänna sammanträde 30122015 om de strategier och program som godkänts på statsrådsnivå av föregående regeringar, och som fortfarande är i kraft vad beträffar

2 Kielelliset oikeudet Suomessa

Kansallinen lainsäädäntö

Suomen perustuslain 17 §:ssä säädetään kansalliskielistä, jotka ovat suomi ja ruotsi. Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Kielilain (243/2003) tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia. Lain tavoitteena on, että jokaisen oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon taataan kielestä riippumatta sekä että yksilön kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että niihin tarvitsi erikseen vedota.

Euroopan unionin lainsäädäntö

Yksi Euroopan unionin toiminta-aloista on monikielisyys. EU:n monikielisyyspolitiikan tavoitteena on tukea Euroopan kielellistä monimuotoisuutta ja edistää kielenoppimista.

2 Språkliga rättigheter i Finland

Nationell lagstiftning

I 17 § i Finlands grundlag föreskrivs om nationalspråken, vilka är finska och svenska.

Vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk skall tryggas genom lag.

Det allmänna ska tillgodose landets finsk- och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder.

Syftet med språklagen (423/2003) är att trygga den i grundlagen tillförsäkrade rätten för var och en att hos domstolar och andra myndigheter använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska. Målet med lagen är att vars och ens rätt till rättvis rättegång och god förvaltning garanteras oberoende av språket samt att individens språkliga rättigheter förverkligas utan att han eller hon särskilt behöver begära det.

Europeiska unionens lagstiftning

Ett av Europeiska unionens verksamhetsområden är flerspråkighet. Syftet med EU:s politik för flerspråkighet är att stödja den

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan neljännessä alakohdassa määrätään, että unioni kunnioittaa kulttuuriansa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä. EU:n perusoikeuskirjan (2010/C 83/02) 22 artiklassa määrätään, että unioni kunnioittaa kulttuurista, uskonnollista ja kielellistä monimuotoisuutta.

EU:ssa on 24 virallista kieltä ja yli 60 alkuperäistä alue- ja vähemmistökieltä. Alue- ja vähemmistökielten oikeudellisesta asemasta ja tukemisesta päättää kukin EU-maa itse.

Euroopan neuvoston sopimukset

Suomea sitoo kansallisten vähemmistöjen suojelua koskeva puiteyleissopimus (2/1998). Sopimus on tullut voimaan Suomen osalta vuonna 1998. Suomi on antanut neljännen raporttinsa puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta joulukuussa 2014, ja Euroopan neuvoston neuvoa-antava komitea on vierailut Suomessa lokakuussa 2015. Sopimuksen täytäntöönpanoa valvoa neuvoa-antava komitea nostaa esiin seurantaraportissaan kansalliskielistrategian (ACFC/OP/IV(2016)002). Yksi komitean antamista suosituksista koskee nimenomaan kansalliskielistrategian toimintasuunnitelman valmistumista ja sen täytäntöönpanoa. Komitea korostaa suosituksessaan, että toimintasuunnitelman täytäntöönpanolla tulee taata, että ruotsin kielen osaaminen, näkyvyys ja läsnäolo säilyvät koulutuksessa, hallinnossa, työmarkkinoilla sekä yleisesti koko yhteiskunnassa.

språkliga mångfalden i Europa och främja språkinläring.

I 3 punkten i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen föreskrivs att unionen ska respektera rikedom och mångfalden av sina kulturer och språk samt sörja för värdandet och utvecklingen av Europas kulturarv. I artikel 22 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02) föreskrivs att unionen ska respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.

EU har 24 officiella språk och över 60 ursprungliga regionala språk eller minoritets-språk. Det är respektive EU-land som fattar beslut om stöd och rättslig ställning för de här språken.

Europarådets fördrag

Finland har förbundet sig till ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter (2/1998). För Finlands del trädde konventionen i kraft 1998. Finland lämnade in sin fjärde rapport om verkställandet av ramkonventionen i december 2014, och Europarådets rådgivande kommitté besökte Finland i oktober 2015. Den rådgivande kommittén som övervakar genomförandet av konventionen nämner nationalspråksstrategin i sin uppföljningsrapport (ACFC/OP/IV(2016)002). En av kommitténs uttryckliga rekommendationer gäller färdigställandet och förverkligandet av nationalspråksstrategins handlingsplan. Kommittén betonar i sin rekommendation, att kunskaper i svenska samt det svenska språkets synlighet och närvaro i utbildningen, förvaltningen, arbetslivet och i samhället överlag ska sä-

Suomi on sitoutunut myös alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevaan Eurooppalaiseen peruskirjaan. Sopimus on tullut Suomen osalta voimaan vuonna 1998. Suomi on antanut neljännen raporttinsa peruskirjan täytäntöönpanosta vuonna 2010, ja ministerikomitea on maaliskuussa 2012 antanut suosituksensa Suomelle.

kerställas genom förverkligandet av handlingsplanen.

Finland har också förbundet sig till Europarådets stadga om regionala språk och minoritetsspråk. För Finlands del trädde stadgan i kraft 1998. Finland lämnade in sin fjärde rapport om genomförandet av stadgan 2010, och ministerkommittén gav Finland rekommendationer i mars 2012.

3 Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2015–2019

Pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmassa todetaan, että Suomi on avoin ja kansainvälinen, kieliltään ja kulttuuriltaan rikas maa. Siinä todetaan myös, että meillä on rikas kieli- ja kulttuuriperintö ja vaalimme kaksikielistä Suomea perustuslain ja arvojemme mukaisesti. Käytännön tasolla hallitusohjelman tavoitteina on kielten opiskelun lisääminen ja monipuolistamien sekä kielten opetukseen panostaminen kotouttamisen välineenä.

Hallitus on sitoutunut turvaamaan kaikissa hankkeissa kielelliset oikeudet perustuslain mukaan. Erityisesti suurissa hallintouudistuksissa kiinnitetään huomiota siihen, että kielelliset oikeudet tai mahdollisuudet saada palvelua omalla kielellä eivät heikkene.

3 Mål och åtgärder 2015–2019

I statsminister Sipiläs regeringsprogram konstateras att Finland är ett öppet och internationellt land, rikt på språk och kultur. Där konstateras också att vi har ett rikt språk- och kulturarv och vi värnar om ett tvåspråkigt Finland i enlighet med grundlagen och våra värderingar. På en praktisk nivå är målen i regeringsprogrammet att öka språkstudier och göra dem mångsidigare samt att satsa på språkundervisning som en integrationsmetod.

Regeringen har förbundit sig till att i alla projekt trygga de språkliga rättigheterna enligt grundlagen. I synnerhet i stora förvaltningsreformer ska uppmärksamhet fästas vid att de språkliga rättigheterna och möjligheterna att få service på sitt modersmål inte försämras.

4 Kielemme – voimavaramme

Suomen kieli – suurin maamme kielistä

Kieli on osa ihmisen identiteettiä sekä kulttuurin ilmentymä. Kieli ei ole vain väline, jolla voi ymmärtää asioita tai ilmaista itseään, vaan myös paljon muutakin.

Suomen kielen asema Suomessa on vahva, ja suomenkielisten oikeus käyttää suomea viranomaisten kanssa asioidessaan toteutuu miltei poikkeuksetta. Tätä oikeutta ei myöskään kyseenalaisteta. Aika ajoin myös suomenkieliset saattavat jäädä esimerkiksi ilman suomenkielisiä käännöksiä kun kyse on EU- tai kansainvälisistä yhteyksistä. Suurimman haasteen tuo kuitenkin tieteen kielen kehitys. Tiede ja sitä myötä tieteen kieli kansainvälistyy. On tärkeää, että tiedettä tuotetaan myös suomeksi, ja että tieteen suomenkielinen terminologia kehittyy.

Hallinnon pääkieli Suomessa on yhä yleisemmin suomi. Ei ole merkityksetöntä, minkälaista virkakieltä viranomaiset käyttävät. Selkeä, ymmärrettävä ja asiallinen kielenkäyttö säästää aikaa ja vaivaa, tehostaa viranomaistyötä ja vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa. Suomessa on aktiivisesti tehty työtä paremman virkakielen puolesta.

4 Våra språk – vår resurs

Finska – det största språket i Finland

Språket är en del av identiteten och ett kulturellt uttryck. Språket är inte bara ett redskap med vars hjälp människor kan förstå sammanhang och uttrycka sig utan också mycket annat.

Finska språket har en stark ställning i Finland, och de finskspråkigas rätt att använda finska i kontakt med myndigheter tillgodoses så gott som utan undantag. Denna rättighet blir inte heller ifrågasatt. Ibland kan även finskspråkiga personer bli utan överläggningar till finska när det handlar om EU eller internationella kontakter. Den största utmaningen är dock det vetenskapliga språkets utveckling. Vetenskapen och därigenom även det språk som vetenskapen baserar sig på internationaliseras. Det är viktigt att bedriva vetenskap även på finska för att utveckla terminologin på finska.

Förvaltningens huvudspråk i Finland är i allt högre grad finska. Det är inte egalt vilket slags tjänstespråk myndigheterna använder. Ett klart, förståeligt och sakligt språkbruk sparar tid och möda, effektiviserar myndigheternas arbete och stärker med-

On tärkeää että tätä työtä jatketaan. Selkokielen sekä selkokielellä tuotetun tiedon ja aineiston tarve on myös lisääntynyt ja viranomaisten tulisi ottaa tämä huomioon toiminnassaan.

Maahanmuuttajalle uuden kotimaan kielen oppiminen on erittäin tärkeää kotoutumisen kannalta. Suomessa kotoutumisen kieli voi olla suomi tai ruotsi. Ihminen kotoutuu ensisijaisesti paikallisyhteisöön, jolloin paikallisen kielen oppiminen on tärkeää.

Ruotsia puhuvat suomalaiset – erottamaton osa Suomea

Ruotsin kieli on Suomen toinen, vähemmän puhuttu kansalliskieli. Suomenruotsalainen kulttuuri ja identiteetti ovat tärkeä osa Suomen kulttuuria ja identiteettiä. Vaikka sekä Suomessa että Ruotsissa käytetty ruotsi on rakenteeltaan ja kieliopiltaan sama kieli, suomenruotsalaisten puhe ja murteet poikkeavat riikinruotsista. Suomella on erityinen vastuu suomenruotsalaisen kulttuurin säilyttämisestä.

Ruotsia äidinkielenään puhuvien oikeus puhua ruotsia viranomaisten kanssa asioissaan tai julkisia palveluita käyttäessään toteutuu puutteellisesti. Voimassa oleva, suomea ja ruotsia koskeva kielilainsäädäntö on pääosin ajanmukainen. Puutteet ovatkin sen käytännön soveltamisessa. Viranomaisilla on toiminnassaan velvollisuus vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten käyttämistä. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, julkisen vallan on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin kansalliskieliin liittyvien sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten tarpeiden turvaamiseksi

borgarnas rättssäkerhet. I Finland har man aktivt arbetat för ett bättre tjänstespråk. Det är viktigt att fortsätta detta arbete. Behovet av klarspråk samt information och material på klarspråk har också ökat, och myndigheterna borde beakta detta i sin verksamhet.

För invandrare är det mycket viktigt att lära sig språket i det nya hemlandet med tanke på integrationen. I Finland kan integrationspråket vara finska eller svenska. Eftersom människan i första hand integreras i lokalsamhället är det viktigt att lära sig det lokala språket.

Finländare som talar svenska – en oskiljaktig del av Finland

Svenska är det andra nationalspråket, som talas mindre i Finland. Den finlandssvenska kulturen och identiteten utgör en viktig del av Finlands kultur och identitet. Även om svenskan i Finland och Sverige har samma struktur och grammatik, avviker det finlandssvenska sättet att tala och dialekterna från rikssvenskan. Finland bär ett särskilt ansvar för bevarandet av den finlandssvenska kulturen.

Svenskspråkigas rätt att kommunicera på svenska med myndigheter och i anlitandet av offentlig service tillgodoses bristfälligt. Den gällande lagstiftningen om finska och svenska är i huvudsak tidsenlig. Bristerna gäller främst den praktiska tillämpningen. I sin verksamhet är myndigheterna skyldiga att värna om landets språkliga kulturarv och främja användningen av bägge nationalspråken. Om omständigheterna kräver det ska det allmänna vidta särskilda åtgär-

si. Näihin viranomaisten ja julkisen vallan velvollisuuksiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Ruotsin kielen taitoa tarvitaan muiden kielten ohella Suomen työelämässä. Ruotsin kieltä puhuvasta henkilöstöstä on erityisesti pulaa julkisella sektorilla, mutta myös enenevässä määrin yksityisellä sektorilla. Yksityisellä sektorilla ruotsin kielen taidosta on hyötyä johtuen Suomen kaupankäynnin vahvasta suuntautumisesta muihin Pohjoismaihin. Ruotsin kieli edesauttaa osallistumista pohjoismaiseen yhteistyöhön ja mahdollistaa muiden Pohjoismaiden tarjoamien koulutusmahdollisuuksien, työmarkkinoiden ja kulttuurien täysimittaisen hyödyntämisen.

Ruotsin kielen oppimisesta pitäisi tehdä nykyistä helpompaa. Täydellinen kielikylpy on yksi hyväksi todettu keino, koska lapsi oppii toisen kielen muun ohessa. Valitettavasti kielikylvyn tarjontaa on liian vähän suhteessa kysyntään. Kielikylvyn lisäksi Suomessa on hyvät edellytykset, erityisesti kaksikielisillä alueilla, oppia ruotsin kieltä käyttämällä sitä rohkeasti arjessa ruotsinkielisten kanssa.

4.1 Kansalliskielten näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen

Koulutusta kielellisistä oikeuksista valtioneuvoston ja valtionhallinnon virkamiehille

- **Sisältö:** valtioneuvoston ja valtionhallinnon virkamiehille tarjotaan koulutusta ja jaetaan tietoa kielellisistä oikeuksista ja viranomaisten velvoitteista palveluilla

der för att trygga de kulturella eller samhälleliga behoven relaterade till nationalspråken. Mer uppmärksamhet bör fästas vid dessa skyldigheter hos myndigheterna och det allmänna.

Vid sidan av andra språk behövs kunskaper i svenska i arbetslivet i Finland. Det råder särskild brist på personal som talar svenska inom den offentliga sektorn, men detta gäller i allt högre grad även inom den privata sektorn. Inom den privata sektorn är kunskaper i svenska nyttiga till följd av att Finlands handel är starkt orienterad till de övriga nordiska länderna. Svenska språket gör det lättare att delta i det nordiska samarbetet och möjliggör utnyttjandet av de andra nordiska ländernas utbildningsutbud, arbetsmarknader och kulturer fullt ut.

Att få lära sig svenska borde bli lättare än vad det är i dag. Fullständigt språkbud är en bra metod, eftersom barn lär sig språk vid sidan av andra aktiviteter. Tyvärr är utbudet av språkbud för litet i förhållande till efterfrågan. Dessutom finns det bra förutsättningar i Finland, i synnerhet i tvåspråkiga regioner, att lära sig svenska genom att modigt kommunicera på svenska med finlandssvenskar i vardagen.

4.1 Främjande av nationalspråkens synlighet och medvetenheten om dem

Utbildning i språkliga rättigheter för statsrådets och statsförvaltningens tjänstemän

- **Innehåll:** utbildning ordnas för statsrådets och statsförvaltningens tjänstemän

asiakkaita heidän omalla äidinkielellään suomeksi ja ruotsiksi sekä tarvittaessa saamen kielillä, viittomakielellä ja muilla kielillä. Viestintäyksiköiden henkilöstölle järjestetään kohdennettua koulutusta kansalliskielten huomioimisesta viestinnässä.

- **Vastuuministeriöt:** oikeusministeriö ja valtioneuvoston kanslia
- **Aikataulu** ja seuranta: käynnistetään keväällä 2017.
- **Sisältö:** vahvistetaan valtioneuvoston kieli- ja käännöslinjaukset vuosille 2017–2020. Linjausten tavoitteena on tukea ministeriöitä kielellisten oikeuksien toteuttamisessa, käännöstarpeiden tunnistamisessa ja ennakkoinnissa sekä hyvän virkakielen edistämässä.
- **Vastuuministeriö:** valtioneuvoston kanslia
- **Aikataulu** ja seuranta: linjausten vahvistaminen 2017, toimenpiteiden toteutus 2017–2020

4.2 Molemmat kielet läsnä tulevaisuuden suunnittelussa

Kielellisten vaikutusten arviointityökalu

- **Sisältö:** kielellisten vaikutusten arviointityökalua kehitetään ja uudistettu työkalu julkaistaan. Arviointityökalu sisällytetään oikeusministeriön ohjeeseen vaikutusten arvioinnista, kun se uudistetaan.
- **Vastuuministeriö:** oikeusministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: syksy 2016–keväät 2017. Selvitystyökalun valmistuminen ja sen jalkauttaminen.

och information sprids om de språkliga rättigheterna och myndigheternas skyldigheter att betjäna kunder på deras modersmål på finska och svenska samt vid behov på samiska, teckenspråk och andra språk. För kommunikationsenheternas personal ordnas riktad utbildning i beaktandet av nationalspråken i kommunikationen.

- **Ansvariga ministerier:** justitieministeriet och statsrådets kansli
- **Tidsschema** och uppföljning: startar våren 2017.
- **Innehåll:** statsrådets språk- och översättningsriktlinjer fastställs för 2017–2020. Syftet med riktlinjerna är att stödja ministerierna i att tillgodose de språkliga rättigheterna, identifiera och förutse översättningsbehov samt främja ett gott tjänstemannaspråk.
- **Ansvarigt ministerium:** statsrådets kansli
- **Tidsschema** och uppföljning: fastställande av riktlinjerna år 2017, vidtagande av åtgärder 2017–2020

4.2 Bägge språken involverade i framtidsplaneringen

Bedömningsverktyg för språkliga konsekvenser

- **Innehåll:** bedömningsverktyget för språkliga konsekvenser utvecklas, och en ny version lanseras. Det nya bedömningsverktyget inkluderas i justitieministeriets anvisning för konsekvensbedömning.

Kielellisten oikeuksien seurantaindikaattorit

- **Sisältö:** kieliolosuhteiden ja kielellisten oikeuksien toteutumisen seurantaan varten luodaan kieli-indikaattorit yhdenvertaisuusindikaattori-mallin mukaisesti.
- **Vastuuministeriö:** oikeusministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: indikaattorit luodaan ja niiden käyttö jalkautetaan vuoden 2017 aikana.

4.3 Tietojärjestelmät

Ohjeistus kielten huomioon ottamisesta viranomaisten ICT-ratkaisujen kehittämisessä

- **Sisältö:** julkisen hallinnon tietojärjestelmien kehittämisen yhteydessä on huolehdittava siitä, että järjestelmät tukevat kielilain soveltamista. Erikielisten käyttäjien ja asiakkaiden tarpeet on huomioitava jo suunnitteluvaiheessa. Asiaan soveltuvien JHS-suositusten päivitysten yhteydessä lisätään eri kielten huomioimista koskevaa ohjeistusta. Esimerkkinä voidaan mainita JHS-suositukset 173 ja 174. Maakuntien yhteisen ICT-alustan luomisessa kielilain vaatimuksiin kiinnitetään erityistä huomiota.
- **Vastuuministeriö:** valtiovarainministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: soveltuvien suositusten päivittäminen, niin että ne tukevat kielilain soveltamista, 2017–2019.

- **Ansvarigt ministerium:** justitieministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: hösten 2016–våren 2017. Lansering och införande av bedömningsverket.

Indikatorer för uppföljning av de språkliga rättigheterna

- **Innehåll:** för uppföljningen av språkförhållandena och tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna utvecklas språkindikatorer med diskrimineringsindikatorn som modell.
- **Ansvarigt ministerium:** justitieministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: indikatorer utvecklas och införs under 2017.

4.3 Datasystem

Anvisning för beaktande av språken vid utveckling av ICT-lösningar för myndigheter

- **Innehåll:** i samband med utvecklingen av den offentliga förvaltningens datasystem gäller det att se till att systemen stöder tillämpningen av språklagen. Behoven hos användare som talar olika språk ska beaktas redan i samband med planeringen. Vid uppdatering av tillämpliga JHS-rekommendationer ökas anvisningarna för beaktande av olika språk. Ett exempel är JHS-rekommendationerna 173 och 174. Vid utvecklingen av landskapens gemensamma ICT-plattform fästs särskild uppmärksamhet vid kraven i språklagen.
- **Ansvarigt ministerium:** finansministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: uppdatering av tillämpliga rekommendationer så att de stöder tillämpningen av språklagen, 2017–2019.

4.4 Audiovisuaaliset palvelut

Yleisradion monikielisen tarjonnan edellytysten seuraaminen

- **Sisältö:** Yleisradion tuotannolla on erityinen merkitys ruotsinkielisille sekä suomen kielivähemmistöille, koska näiden ryhmien ohjelmia ei voida aina toteuttaa kaupallisesti. Vastuu Yleisradion toiminnasta ja sen ohjaamisesta Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaisesti yhtiön hallintoelimet, jotka toimivat suoraan eduskunnan vastuulla ja valvonnassa. Yleisradion ohjelmatoiminnassa tulee kohdella yhtäläisin perustein niin suomen kuin ruotsinkielistä väestöä.
- **Vastuuministeriö:** liikenne- ja viestintäministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: laki Yleisradio Oy:stä (1380/1993), 2017-2019.

4.5 Hyvä kielitaito

Selvitys kielikylpyopetuksen tilanteesta

- **Sisältö:** selvitetään miten toimenpiteet (esim. erillinen rahoitus) kielikylvyn edistämiseksi ovat vaikuttaneet kielikylpyopetuksen tarjontaan edellisen, vuonna 2011 tehdyn selvityksen jälkeen. Selvitetään myös kielikylvyn saatavuuden lisäämisen esteet.
- **Vastuuministeriö:** opetus- ja kulttuuriministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: selvitys kielikylpyopetuksen tilanteesta valmistuu vuoden 2017/2018 aikana.

4.4 Audiovisuella tjänster

Uppföljning av Rundradions förutsättningar att tillhandahålla utbud på flera språk

- **Innehåll:** rundradions produktion har särskild betydelse för finlandssvenskar och Finlands språkliga minoriteter, eftersom program riktade till dessa grupper inte alltid kan produceras på kommersiella villkor. Ansvar för Rundradions verksamhet och styrningen av den i enlighet med lagen om Rundradion Ab innehas av bolagets förvaltningsorgan, som verkar på riksdagens mandat och övervakas av den. Rundradions programverksamhet ska behandla den finsk- och svenskspråkiga befolkningen på lika grunder.
- **Ansvarigt ministerium:** kommunikationsministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: lag om Rundradion Ab (1380/1993), under åren 2017–2019.

4.5 Goda språkkunskaper

Utredning av språkbadsundervisningen

- **Innehåll:** utredning av hur åtgärderna för att främja språkbåd (t.ex. separat finansiering) har påverkat utbudet av språkbadsundervisning efter den föregående utredningen från 2011. Även hindren för ett ökat utbud av språkbadsundervisning utreds.
- **Ansvarigt ministerium:** undervisnings- och kulturministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: utredningen av språkbadsundervisningen blir klar 2017/2018.

Kielikylpyopetuksen saatavuuden lisääminen ja monipuolistaminen

- **Sisältö:** hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeessa on omana kokonaisuutenaan kieltenopiskelun varhentamiseen ja monipuolistamiseen pyrkivä hanke. Hankkeessa pyritään varhentamaan kieltenopiskelua alkamaan nykyistä useammin jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla. Samalla pyritään tukemaan myös muita varhaiseen kieltenopetukseen soveltuvia oppimistapoja. Kansalliskielistrategian tavoitteita kielikylpyopetuksen edistämiseksi tarkastellaan osana kärkihankkeen valmistelua.
- **Vastuuministeriö:** opetus- ja kulttuuriministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: kielikylvyn saataavuutta on lisätty.

Ruotsin kielen opiskelumotivaation parantaminen ammatillisessa koulutuksessa

- **Sisältö:** ammattiin opiskelevien motivaatiota opiskella ruotsia lisätään. Motivaatiota lisätään tuomalla tehokkaasti esiin ne hyödyt, jotka ruotsin kielen osaamisesta on kotimaan ja Pohjoismaiden työmarkkinoilla. Kampanjan toteutuminen edellyttää, että yhteistyötahot osallistuvat kampanjaan.
- **Vastuuministeriö:** opetus- ja kulttuuriministeriö, oikeusministeriö ja yhteistyökumppanit
- **Aikataulu** ja seuranta: kampanja käynnistetään vuoden 2017 aikana.

Främjande av tillgång till en mångsidigare språkbadsundervisning

- **Innehåll:** i regeringens spetsprojekt för kompetens och utbildning ingår en separat helhet som siktar på mångsidigare språkundervisning i en yngre ålder. Projektet strävar efter att införa språkundervisning redan på första klassen i grundskolan. Samtidigt strävar man också efter att stödja andra inlärningsmetoder inom tidig språkundervisning. Nationalspråksstrategins mål för att främja språkbadsundervisning granskas i anslutning till beredningen av spetsprojektet.
- **Ansvarigt ministerium:** undervisnings- och kulturministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: tillgången till språkbad har förbättrats.

Främjande av motivation att studera svenska inom yrkesutbildningen

- **Innehåll:** motivationen att studera svenska för studerande inom yrkesutbildningen ska främjas. Motivationen förbättras genom att effektivt fokusera på de fördelar som kunskaper i svenska ger på arbetsmarknaden i Finland och övriga Norden. Genomförandet av kampanjen förutsätter att samarbetspartnerna deltar i den.
- **Ansvarigt ministerium:** undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet och samarbetspartner
- **Tidsschema** och uppföljning: kampanjen startar under år 2017.

Integroidun kansalliskielten oppimisen edistäminen ammatillisessa opetuksessa

- **Sisältö:** molempien kansalliskielten osaminen on hyödyksi ja jopa välttämätöntä monissa ammateissa. 1,7 miljoonaa suomalaista asuu kaksikielisessä kunnassa. Varsinkin oman ammattisanaston osaminen molemmilla kotimaisilla kielillä on tärkeää. Erityisesti muun kuin äidinkielen sanaston ja kielen luontevan käytön oppiminen käytännön tekemisen ohessa on osoittautunut onnistuneeksi ja tarpeelliseksi kielen oppimisen muodoksi, ja sitä hyödynnetään yhä enemmän ammatillisessa oppilaitoksissa. Niin sanotun integroidun kielten oppimisen käyttöönottoa ammatillisissa oppilaitoksissa edistetään nostamalla hyvä käytänteitä esiin eri tavoin (esim. seminaarit, kehittämispäivät, julkaisut, internet-sivut).
- **Vastuuministeriö:** opetus- ja kulttuuriministeriö ja opetushallitus
- **Aikataulu** ja seuranta: vuoden 2017 ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä

Tieteen kansallinen termipankki

- **Sisältö:** tieteen kansallinen termipankki on Suomessa harjoitettavien tieteenalojen yhteinen, avoin ja jatkuvasti päivitettävä termitietokanta tiedeyhteisön ja kansalaisten käyttöön. Helsingin yliopiston koordinoima hanke sai Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurirahoitusta vuosina 2011–2015. Hanke toteutetaan talkooperaatteella ja tällä hetkellä termipankkia laajennetaan. Hanketta ja varsinkin siihen kuuluvaa ruotsinkielistä termipankkia kehitetään.

Främjande av integrerad inläring av nationalspråken inom yrkesutbildning

- **Innehåll:** kunskaper i bägge nationalspråken är nyttigt och även nödvändigt i många yrken. 1,7 miljoner finländare bor i tvåspråkiga kommuner. Det är särskilt viktigt att behärska fackterminologin på bägge inhemska språken. Särskild inläring av vokabulär på andra språk än modersmålet och praktiskt språkbruk har vid sidan av praktiska studier visat sig vara en lyckad och relevant språkinlärningsmetod, och den utnyttjas i allt högre grad på yrkesläroanstalter. Införandet av så kallad integrerad språkinläring på yrkesläroanstalter främjas genom att på olika sätt fokusera på god praxis (t.ex. seminarier, utvecklingsdagar, publikationer, webbplatser).
- **Ansvarigt ministerium:** undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsstyrelse
- **Tidsschema** och uppföljning: år 2017 i samband med reformen av yrkesutbildningen

Nationell vetenskaplig termbank

- **Innehåll:** den nationella vetenskapliga termbanken är en gemensam och öppen termdatabas för vetenskaper som bedrivs i Finland och som uppdateras fortlöpande. Den riktar sig till vetenskapssamfundet och medborgarna. Projektet som samordnas av Helsingfors universitet beviljades forskningsinfrastrukturfinansiering av Finlands Akademi 2011–2015. Projektet genomförs som talkoarbete, och för närvarande utvidgas termbanken. Projektet och i synnerhet den relaterade termbanken på svenska utvecklas.

- **Vastuuministeriö:** opetus- ja kulttuuriministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: sekä suomen- että ruotsinkielinen termipankki laajenee sisällöllisesti

Tuetaan maahanmuuttajien kielivalinnan toteutumista tiedotuksen ja koulutuksen avulla

- **Sisältö:** seurataan, missä määrin työvoimakoulutuksena järjestetään kotoutuskoulutusta ruotsin kielellä (erityisesti Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pohjanmaa).
 - **Vastuuministeriö:** työ- ja elinkeinoministeriö
 - **Aikataulu** ja seuranta: vuoden 2017 aikana
-
- **Sisältö:** kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, joka perustuu osaksi maahanmuuttajan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja toiveisiin. Kielivalintaan vaikuttaa lisäksi esimerkiksi kotoutumispalvelujen hetkinen saatavuus eikä kielivalinta aina ole suunnitelmallista. Viranomaisilla ei myöskään aina ole riittävästi tietoa ruotsinkielisen kotoutumisen ja työllistymisen mahdollisuuksista tai kotoutumista tukevista ruotsinkielisistä verkostoista. Maahanmuuttajien mahdollisuuksia valita kotoutumiskieleksi joko suomi tai ruotsi tuetaan järjestämällä TE –hallinnon toimijoille (erityisesti Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pohjanmaa kielivalintaan liittyvää tiedotusta ja koulutusta).
 - **Vastuuministeriö:** työ- ja elinkeinoministeriö
 - **Aikataulu** ja seuranta: vuoden 2018 aikana

- **Ansvarigt ministerium:** undervisnings- och kulturministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: termbanken på både finska och svenska utvidgas innehållsmässigt.

Understöd för invandrades val av språk genom information och utbildning

- **Innehåll:** uppföljning av i vilken omfattning integrationsutbildning ordnas som arbetskraftsutbildning på svenska (i synnerhet Nyland, Egentliga Finland och Österbotten).
 - **Ansvarigt ministerium:** arbets- och näringsministeriet
 - **Tidsschema** och uppföljning: under år 2017.
-
- **Innehåll:** integration är en individuell process, som delvis baserar sig på invandrarens personliga behov och önskemål. Valet av språk påverkas dessutom av bland annat den aktuella tillgången till integrationstjänster, och valet av språk är inte alltid planmässigt. Myndigheterna har inte heller alltid tillräckligt med information om möjligheterna till integration och sysselsättning på svenska eller om svenskspråkiga nätverk som stöder integrationen. Invandrarnas möjligheter att välja finska eller svenska som integrationsspråk främjas genom att informera och utbilda aktörer inom TE-förvaltningen (i synnerhet Nyland, Egentliga Finland och Österbotten).
 - **Ansvarigt ministerium:** arbets- och näringsministeriet
 - **Tidsschema** och uppföljning: under år 2018

Valtioneuvoston virkamiesten kielitaidon parantaminen

- **Sisältö:** valtioneuvoston virkamiesten kieleen liittyvät osaamisen kehittämisen painopisteet linjataan osana valtioneuvoston osaamisstrategiaa. Valtioneuvoston toimintakulttuuria vahvistetaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien huomioimisessa niin, että itselle vieraan kielen käyttäminen olisi luonnollinen osa ammattitaitoa ja vuorovaikutusta.
- **Vastuuministeriö:** valtioneuvoston kanslia
- **Aikataulu** ja seuranta: vuoden 2017 aikana

4.6 Turvallisuus ja terveys

Hätäkeskuslaitosta koskevat toimenpiteet: Erica-järjestelmän hyödyntäminen ruotsinkielisen palvelun takaamiseksi

- **Sisältö:** uusi viranomaisten yhteiskäyttöinen hätäkeskustietojärjestelmä (Eric mahdollistaa verkottuneen toimintatavan, jossa pystytään paremmin hyödyntämään kaikkia työvuorossa olevia ruotsinkielisiä hätäkeskuspäivystäjiä. Suunnitelmien mukaan järjestelmän tulisi olla käytössä koko maassa vuonna 2017. Järjestelmä edesauttaa ruotsin kieltä osaavien henkilöiden hyödyntämistä, mutta se ei korjaa ruotsin- ja kaksikielisen henkilöstön poistumaa ja vaikeuksia rekrytoida molempia kansalliskieliä puhuvia hätäkeskuspäivystäjiä. Kaikkien toimintojen ja riskinarvio-ohjeiden on tarkoitus olla hätäkeskustietojärjestelmässä molemmilla kansalliskielillä. Riskinarvio-ohjeiden kääntämisestä vastaa ohjeen antaja eli kukin toimiala.

Språkundervisning för statsrådets tjänstemän

- **Innehåll:** de prioriterade områdena för utvecklingen av språkkompetensen för statsrådets tjänstemän ingår i statsrådets kompetensstrategi. Statsrådets verksamhetskultur stärks genom beaktande av olika språkliga och kulturella grupper så att användningen av ett främmande språk blir en naturlig del av kompetensen och växelverkan.
- **Ansvarigt ministerium:** statsrådets kansli
- **Tidsschema** och uppföljning: under år 2017

4.6 Säkerhet och hälsa

Åtgärder som gäller Nödcentralsverket: Utnyttjande av Erica-systemet för att säkerställa service på svenska

- **Innehåll:** det nya gemensamma nödcentralsdatasystemet för myndigheter (Erica) möjliggör nätverkande där man i högre grad kan utnyttja alla svenskspråkiga nödcentralsoperatörer i arbetsskiftet. Enligt planerna ska systemet införas i hela landet under 2017. Systemet främjar utnyttjandet av personer som kan svenska, men det rättar inte till bristen på svensk- och tvåspråkiga anställda på grund av bortfallet och svårigheten att rekrytera nödcentralsoperatörer som behärskar bägge nationalspråken. Enligt planerna kommer alla funktioner och riskbedömningsanvisningar att finnas på bägge språken i nödcentralsdatasystemet. Utfärdaren av anvisningarna dvs. respektive sektor ansvarar för översättningen av riskbedömningsanvisningarna.

Viranomaisten yhteiskäyttöinen hätäkeskustietojärjestelmä ei itsessään lisää kielitaitoa. Se edesauttaa hieman ruotsin kieltä osaavien henkilöiden hyödyntämistä, mutta ei ole mikään merkittävä uudistus kielitaitokysymykseen. Ruotsinkielisen tai kaksikielisen päivystyshenkilöstön poistumaa se ei korjaa.

- **Vastuutaho:** sisäministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: aikataulu on sama kuin uuden hätäkeskusjärjestelmän (Eric käyttöönnoton aikataulu)

Kielitaitoisten henkilöiden rekrytointi päivystyskoulutukseen

- **Sisältö:** kaksikielisten hakijoiden rekrytoimista hätäkeskuspäivystäjien tutkintokoulutukseen tehostetaan lisäämällä koulutuksen kohdennettua mainontaa yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Ruotsin kielen osaamista tarvitaan kaikilla hätäkeskuspäivystäjäkurseilla. Painotus on koulutukseen osallistujien jo omaksutussa kielitaidossa. Pelastusopisto pyrkii edistämään sitä, että valintakokeisiin osallistuisi enemmän kaksikielisiä (suomi ja ruotsi) hakijoita. Myös paikallisten hätäkeskuslaitosten asiantuntemusta tässä työssä voidaan hyödyntää. Samalla arvioidaan hakijoiden käytännön kielitaidon huomioimista valintakokeessa.
- **Vastuutaho:** sisäministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: työ on jatkuvaa. Aloituspaiikkojen mahdollinen lisääminen ratkeaa vuoden 2018–2021 kehyyksessä. Jos aloituspaiikkoja lisätään, otetaan huomioon kaksikielisten opiskelijoiden rekrytointitarve.

Myndigheternas gemensamma nödcentralsdatasystem ökar inte i sig språkkunskaperna. Det främjar i viss mån utnyttjandet av personer som kan svenska, men det är inte någon stor reform när det gäller språkkunskaperna. Det rättar inte till bortfallet av svensk- eller tvåspråkiga nödcentralsoperatörer.

- **Ansvarig** part: inrikesministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: tidsschemat sammanfaller med införandet av det nya nödcentralsssystemet (Erica).

Rekrytering av språkkunniga personer till nödcentralsoperatörutbildning

- **Innehåll:** rekryteringen av tvåspråkiga sökande till examensutbildning för blivande nödcentralsoperatör effektiviserar genom att öka mängden riktad reklam i samarbete med Nödcentralsverket. Kunskaper i svenska behövs på alla kurser för nödcentralsoperatörer. Fokus ligger på deltagarnas befintliga språkkunskaper. Räddningsinstitutet strävar efter att öka antalet tvåspråkiga (finska och svenska) deltagare i inträdesproven. Även de lokala nödcentralsverkens kompetens kan utnyttjas i arbetet. Samtidigt bedöms sökandenas praktiska språkkunskaper i inträdesprovet.
- **Ansvarig** part: inrikesministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: arbetet är fortlöpande. En eventuell ökning av antalet studieplatser avgörs i samband med budgetramen för 2018–2021. Om antalet studieplatser ökar beaktas behovet av att rekrytera tvåspråkiga studerande.

Poliisia koskevat toimenpiteet: Poliisin neuvontapuhelinpalvelua kehitetään siten, että asiakkaalla on mahdollisuus asioida suoraan omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi

- **Sisältö:** poliisin tavoitettavuuden parantamisen (YLVÄS-hanke) yhteydessä on tarkoitus perustaa poliisin ei-kiireellisten asioiden neuvontapuhelinpalvelu. Ei-kiireellisiä asiakaspalveluasioita ovat esimerkiksi neuvonta ja ohjaus, ajokortti-asiat sekä erilaiset lupa-asiat. Palvelun kehittämisen yhteydessä luodaan ruotsinkielisille mahdollisuus asioida suoraan ruotsiksi.
- **Vastuutaho:** sisäministeriö ja Poliisihallitus
- **Aikataulu** ja seuranta: neuvontapuhelinpalvelu perustetaan siten että sekä suomenkielisillä että ruotsinkielisillä on mahdollisuus asioida suoraan omalla kielellään

Esitutkinnessa kuultavan kielen huomioon ottaminen varmistetaan ja lisätään poliisin tietoisuutta myös muista kielellisistä oikeuksista

- **Sisältö:** uudistettu esitutkintalaki on astunut voimaan 1.1.2014. Uudistuksessa täsmennettiin esitutkintaviranomaisten keinoja varmistaa kuultavan kielellisten oikeuksien toteutuminen. Lakimuutoksen jalkauttamisen tehostamiseksi poliisihallituksen tulossopimukseen lisätään maininta esitutkintalain kieliä koskevista säännöksistä. Samalla voidaan lisätä maininta myös muiden kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi.
- **Vastuutaho:** sisäministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: esitutkinnessa kielelliset oikeudet toteutuvat esitutkintalain mukaisesti

Åtgärder som gäller polisen: Polisens telefonrådgivning utvecklas så att kunderna kan sköta ärenden på finska eller svenska

- **Innehåll:** i samband med förbättringen av polisens tillgänglighet (YLVÄS-projektet) är syftet att inrätta en telefonrådgivningstjänst för icke-brådskande ärenden. Exempel på icke-brådskande ärenden är rådgivning och handledning, körkortsärenden och olika tillståndsärenden. I samband med utvecklingen av tjänsten skapas möjligheter att sköta ärenden på svenska.
- **Ansvarig** part: inrikesministeriet, Polisstyrelsen
- **Tidsschema** och uppföljning: telefonrådgivningen inrättas så att personer kan sköta ärenden på finska eller svenska.

Beaktande av språket vid förundersökning tryggas och även polisens medvetenhet om övriga språkliga rättigheter ökas

- **Innehåll:** den reformerade förundersökningslagen trädde i kraft 1.1.2014. I reformen preciserades förundersökningsmyndigheternas metoder för att säkerställa den hördas språkliga rättigheter. För att implementera lagändringen kompletteras polisstyrelsens resultatavtal med språkklausuler enligt förundersökningslagen. Samtidigt kan även en klausul om tillgodoseende av övriga språkliga rättigheter införas.
- **Ansvarig** part: inrikesministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: de språkliga rättigheterna vid förundersökning tillgodoses enligt förundersökningslagen.

Selvitetään poliisin ruotsinkielisen back-up toiminnan mahdollisuutta

- **Sisältö:** poliisin kenttätoiminnassa käytetään ensisijaisesti alueen poliisien kielitaitoa. Jos partiossa ei kuitenkaan ole riittävää kielitaitoa ruotsinkielisen asiakkaan palvelemiseksi, poliisi voisi hakea tukea puhelimitse tai muuten viestimällä valtakunnallisesti keskitetystä ruotsinkielisestä tukipalvelusta, eli back-upista.
- **Vastuutaho:** sisäministeriö ja Poliisihallitus
- **Aikataulu** ja seuranta: mahdollisuuksia selvitetään poliisin ruotsinkieliseen back-up toimintaan

4.7 Terveiden- ja sairaanhoito

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kielivaikutusten arviointi

- **Sisältö:** sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta sekä ehdotetusta maakuntalaista tehdä än kielellisten vaikutusten arviointi. Perustuslakivaliokunta on aluehallintouudistuksen yhteydessä linjannut, että kielelliset perusoikeudet on otettava huomioon jo aluejakoja ja niiden muutoksia valmisteltaessa (PeVL 21/2009 vp). Perustuslain 17 §:n säännös edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä. Vaikutusten arvioinnissa tulisi muun muassa tarkastella uudistuksen vaikutuksia suomen- ja ruotsinkielisen väestön yhdenvertaiseen mahdollisuuteen saada palveluja omalla kielellään.

Utredning av eventuell back-up-verksamhet på svenska inom polisen

- **Innehåll:** I polisens fältverksamhet används i första hand den lokala polisens språkkunskaper. Om en patrull saknar tillräckliga språkkunskaper för att betjäna en person på svenska kan polisen få stöd per telefon eller kommunicera med den riksomfattande centraliserade stöd-tjänsten för svenska, dvs. back-up-tjänsten.
- **Ansvarig** part: inrikesministeriet, Polisstyrelsen
- **Tidsschema** och uppföljning: utredning av eventuell back-up-verksamhet på svenska inom polisen.

4.7 Hälso- och sjukvård

Bedömning av social- och hälsovårdsreformens språkliga konsekvenser

- **Innehåll:** en språklig konsekvensbedömning görs om social- och hälsovårdsreformen samt den föreslagna landskapslagen. Grundlagsutskottet har i samband med regionförvaltningsreformen konstaterat att de grundläggande språkliga rättigheterna ska beaktas redan vid beredningen av regionindelningen och ändringar i den (GrUB 21/2009 rd). Bestämmelsen i 17 § i grundlagen förutsätter förutom formell likabehandling av språken även tillgodoseende av den faktiska jämlikheten mellan den finsk- och svenskspråkiga befolkningen bland annat i ordnandet av samhällelig service. Konsekvensbedömningen borde bland annat omfatta en granskning av reformens inverkan på den finsk- och svenskspråkiga befolkningens jämlika möjligheter att få service på sitt modersmål.

- **Vastuuministeriö:** sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: käynnistetty vuoden 2016 aikana. Kielellisten vaikutusten arviointi tehdään Sote-uudistusten yhteydessä. Kielelliset vaikutukset otetaan huomioon myös uudistuksen jatkovalmistelussa.

Kielellisten oikeuksien edistäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

- **Sisältö:** lisätään tietoisuutta kielellisistä oikeuksista sekä niiden merkityksestä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Kohderyhmänä on sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta että potilaat. Tätä tarkoitusta varten tuotetaan kohderyhmille materiaalia kielellisistä oikeuksista ja valitaan sopivat kanavat kohderyhmien saavuttamiseksi.
- **Vastuuministeriö:** sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö
- **Aikataulu** ja seuranta: käynnistetään vuoden 2017 aikana. Tiedotusaineisto on laadittu ja se on kohderyhmien saatavilla

4.8 Valtion työhönottomenettely

Kehitetään keinoja virkamiesten tosiasiallisen kielitaidon varmistamiseksi työhönnotossa

- **Sisältö:** valtion rekrytointiohjeiden uudistamisen yhteydessä päivitetään ja tarkistetaan ohjeiden yhdenmukaisuus kansalliskieliä sekä muita kieliä koskevan lainsäädännön kanssa. Valtiovarainministeriön ohjeessa viran täyttämistä koskevista periaatteista uudistetaan ohjeita kielilain (423/2003) ja julkisyhteisöjen

- **Ansvarigt ministerium:** social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: påbörjats under år 2016. I sambandet av social- och hälsovårdsreformen utförs en språklig konsekvensbedömning. De språkliga konsekvenserna beaktas också i den fortsatta beredningen av reformen.

Främjande av de språkliga rättigheterna inom social- och hälsovården

- **Innehåll:** medvetenheten om de språkliga rättigheterna och deras betydelse inom social- och hälsovården ökas. Målgrupperna utgörs av både personal och klienter inom social- och hälsovården. I detta syfte produceras material om de språkliga rättigheterna för målgrupperna och väljs lämpliga kanaler för att nå dem.
- **Ansvarigt ministerium:** social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet
- **Tidsschema** och uppföljning: startar under år 2017. Informationsmaterialet har redigerats och är tillgängligt för målgrupperna.

4.8 Statens rekryteringsprocess

Metoder för säkerställande av tjänstemännens faktiska språkkunskaper vid rekryteringen utvecklas

- **Innehåll:** i samband med reformen av statens rekryteringsanvisningar uppdateras och kontrolleras anvisningarna för att säkerställa att de är i linje med lagstiftningen om nationalspråken och övriga språk. Finansministeriets anvisning om de principer som ska iakttas när tjänster tillsätts reformeras avseende tillämpning-

henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) soveltamisesta sekä huomioidaan kansalliskielistrategian käytännön työvälineet.

- **Vastuuministeriö:** valtiovarainministeriö ja valtioneuvoston kanslia
- **Aikataulu** ja seuranta: vuoden 2017–2018 aikana

en av språklagen (423/2003) och lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) samt beaktandet av praktiska verktyg i nationalspråksstrategin.

- **Ansvarigt ministerium:** finansministeriet, statsrådets kansli
- **Tidsschema** och uppföljning: under år 2017–2018

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi